

מרכז חת לחקר התחרות והרגולציה

יוני 2019

לכבוד: הרשות להגנת הצרכן וסחר הוגן

נייר עמדה בנושא: בחינת האפשרות לשינוי שיטת הצגת המחיר: תוויות אלקטרוניות

נרצה להתייחס לקול הקורא שפרסמה רשות הגנת הצרכן וסחר הוגן בעניין בחינת האפשרות לשינוי שיטת הצגת המחיר ולאיימוץ תוויות אלקטרוניות, כדלקמן:

כיום, למרבית הקמעונאיות הגדולות קיימת חנות אינטרנטית לרכישת מוצרי מכולת ותמרוקים. בחנויות המקוונות מפורטים מחירי המוצרים, מבצעים והנחות. נראה שיותר ויותר צרכנים עוברים לרכישה מקוונת.¹ קניה מקוונת מאפשרת לצרכנים להשוות בקלות יחסית בין מותגים ואף בין אותו מותג ברשתות שיווק שונות. בנוסף, קיימים יישומיים אלקטרוניים אשר מאפשרים לבצע קנייה חכמה – כך, אפליקציית סופרסמארט מאפשרת למשתמש לעבור בין מדפי המוצרים, לסרוק את המוצרים שברצונו לקנות, לשלם ולקבל חשבונית אלקטרונית.² פיתוח נוסף הוא עגלת קניות חכמה המדריכה את הקונה (במיוחד ברשתות שיווק גדולות), מציעה מבצעים והנחות, מזהה אילו מוצרים מכניס הקונה ומאפשרת תשלום.³

1

שינויים משמעותיים אלה בדפוסי הצריכה מרחיבים גם את השימוש בתוויות אלקטרוניות על המדפים בחנויות המסורתיות.⁴ מערכת לתצוגה אלקטרונית של נתונים על מוצר פלוני כוללת פרמטרים כמו מחיר ותיאור הפריט. מערכת כזו מותקנת על דופן מדפי החנות ומשתמשת במעבד מרכזי או במחשב כדי לשלוט על התצוגה.⁵ מדפים אלקטרוניים מאפשרים לרשתות השיווק להציג את תמחור המוצרים על גבי המדפים על מסך אלקטרוני. קיימת הערכה לפיה שיעור הצמיחה העולמי של מדפים אלקטרוניים צפוי לגדול מעל ל-15% עד 2024 ולהגיע לשווי של כ-1.2 מיליארד דולר;⁶ זאת ביחס לשנת 2017, אז עמד שווי השוק של תוויות אלקטרוניות על 450 מיליון דולר.⁷

¹ ראה "מידרג הסופרים אונליין 2018" <https://www.midrag.co.il/Content/Article/3839> ; M. Mathankumar and T. Kavitha, *Design and Implementation of Smart Supermarket System for Vision Impaired*, 5(1) INTERNATIONAL JOURNAL OF ENGINEERING AND TECHNOLOGY 1 (2013).

² יניב אביטל "פיתוח ישראלי חדש מבטל את הצורך בקופה בסופרמרקט" <https://www.geektime.co.il/supersmart-will-save-you-time-on-your-shopping/> 13.7.2016 geektime

³ ענת כהן "טכנולוגיות: עגלת סופרמרקט חכמה" www.globes.co.il/news/article.aspx?did=690282 ; עירד עצמון שמאיר "תשכחו מתורים וקופות: סטראט-אפ ישראלי מפתח עגלת קניות שעושה עבורכם חשבון" www.themarker.com/technation/premium-1.6728306 11.12.2018 **דהמרקר**

⁴ ראה 2018–2023 Global Outlook and Forecast – Electronic Shelf Label Market (ESL Market), <https://www.arizton.com/market-reports/electronic-shelf-label-market>

⁵ Michael J. Massaro, *Electronic Display for Store Shelves* (2001) <https://patents.google.com/patent/US6550673B2/en> ; ראה גם <https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/electronic-shelf-market>

⁶ Ryan Hall, *Retail Smart Shelves: Dynamic Pricing with Electronic Shelf-Labeling* (August 6, 2018) <https://www.extremenetworks.com/extreme-networks-blog/retail-smart-shelves-dynamic-pricing-with-research-and-markets-offers-report-global-electronic-shelf-label-market-2018-2022> ; ראה גם <https://www.gminsights.com/industry-analysis/electronic-shelf-label-esl-market>

⁷ ראה <https://www.gminsights.com/industry-analysis/electronic-shelf-label-esl-market> ; מרכז רנה ומאיר חת לחקר התחרות והרגולציה, המסלול האקדמי – המכללה למינהל

טלפון: 03-9634104 | דוא"ל המרכז: hethcenter@colman.ac.il

רח' אלי ויזל 2, ראשון לציון | בקרו אותנו באתר: www.colman.ac.il/heth_center

עמוד הפייסבוק: <https://www.facebook.com/hethcenter>

היתרון עבור העוסקים הוא עדכון מהיר של המחיר בהתאם לתנאי השוק ולמגמות קניה, במקום עדכון ידני ארוך ויקר.⁸

תצוגה אלקטרונית דורשת היערכות מצד רשתות השיווק, אך היא צפויה לחסוך עלויות שוטפות. זאת, משום שעדכון אלקטרוני נעשה בקלות יחסית, בלחיצת כפתור ובבת אחת עבור פריטים רבים, שעה שתוויות נייר מחייבות הדבקה פרטנית על כל מוצר ומוצר. יעילות, חסכון בהוצאות וקדמה טכנולוגית – אלה תומכים במגמה הנצפית ברחבי העולם לאמץ תוויות אלקטרוניות חלף תוויות נייר.⁹

אנו סבורות כי אימוץ השיטה האלקטרונית בישראל עשוי להפחית בנטל הרגולטורי המוטל על העוסק – ועל כן ראוי לשקול זאת בחיוב. בד בבד, יש להבטיח הגנה על אינטרס הצרכן ומניעת הטעייה. הקו המנחה צריך להיות: להבטיח הצגת מידע אמין בזמן אמת.¹⁰ לעניין זה, חמשת התנאים שפורטו בקול הקורא שהוציאה הרשות – נראים לנו סבירים (הצגת המידע בצג ברור; אבחנה ברורה בין פריטים; פיזור מכשירים בחנות לקריאת ברקוד; איסור העלאת מחיר בעת פתיחת החנות; וכן קבלה דיגיטלית). לדעתנו, יש לשים דגש על **גודל סביר של הצג האלקטרוני**; וכן **על הפרדה בין מוצרים על המדפים וייחוד הצג לקבוצה ברורה של מוצרים**, וזאת למניעת בלבול. בנוסף, מכיוון שהשיטה נסמכת על תצוגה אלקטרונית, ראוי לחייב את העוסק להבטיח **מערכת חלופית לגיבוי במקרה של תקלה**.

2

אנו ממליצות לכנס שולחן עגול לשיח בין נציגי התעשייה, נציגים של ארגוני צרכנים וכן מומחים לשמיעת מגוון דעות וגיבוש פתרונות מיטביים.

נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה.

בברכה,

ד"ר איריס סורוקר, שופטת בדימוס, מנהלת

עו"ד ענבר גוטליב ריבקין, עוזרת משפטית

מרכז חת לחקר התחרות והרגולציה, המסלול האקדמי – המכללה למינהל

⁸ Hall, לעיל הי"ש 6; ראה גם Jongwoo Sung, *End of Paper Labels: Emerging Smart Labels Toward Internet of Things*.

⁹ שם.

¹⁰ ראה <https://www.transparencymarketresearch.com/electronic-shelf-label-market.html> מרכז רנה ומאיר חת לחקר התחרות והרגולציה, המסלול האקדמי – המכללה למינהל

טלפון: 03-9634104 | דוא"ל המרכז: hethcenter@colman.ac.il

רח' אלי ויזל 2, ראשון לציון | בקרו אותנו באתר: www.colman.ac.il/heth_center

עמוד הפייסבוק: <https://www.facebook.com/hethcenter>